

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 listopada 1959 r.

w sprawie właściwości organów, ustalania prawa do świadczeń i wypłaty świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w dalszych przepisach niniejszego zarządzenia użyto określenia:

- 1) „ustawa” — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 99),
- 2) „dekret” — należy przez to rozumieć dekret z dnia 25 czerwca 1954 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. z 1958 r. Nr 23, poz. 97),
- 3) „organ rentowy” — należy przez to rozumieć właściwy do spraw rent organ prezydium rady narodowej,
- 4) „zakład pracy” — należy przez to rozumieć zakład pracy, w którym pracownik był ostatnio zatrudniony w pracy górniczej lub równorzędnej z pracą górniczą (art. 2 ustawy).

Rozdział 1.

Zgłaszanie i dokumentacja wniosków.

§ 2. 1. Wnioski o przyznanie renty górniczej należy zgłaszać w zakładzie pracy (ust. 2) lub w organach rentowych prezydiów powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania zainteresowanego, jak również w innych organach rentowych określonych przez prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw) (ust. 3).

2. W zakładzie pracy należy zgłaszać wnioski o przyznanie:

- 1) górniczej renty dla pracownika,
- 2) renty dla wdowy i innych członków rodziny pozostałych po pracowniku.

3. W organie rentowym określonym w ust. 1 należy zgłaszać wnioski o przyznanie renty dla wdowy i innych członków rodziny pozostałych po zmarłym pracowniku, jeżeli miał on przyznaną rentę górniczą, oraz wnioski, o których mowa w ust. 2, jeżeli zgłoszenie ich w zakładzie pracy jest utrudnione ze względu na zbyt wielką odległość zakładu pracy od miejsca zamieszkania zainteresowanego.

§ 3. Wnioski o wznowienie postępowania zakończonego decyzją odmowną, o podwyższenie lub zmianę renty, o wznowienie wypłaty renty oraz o przyznanie dodatków do pobieranej renty lub o przyznanie zasiłku pogrzebowego należy zgłaszać w organach określonych w § 17.

§ 4. Za datę zgłoszenia wniosku przyjmuje się datę ustnego zgłoszenia wniosku do protokołu w organie rentowym lub zakładzie pracy albo datę wpływu wniosku do organu rentowego lub zakładu pracy, jeżeli wniosek został zgłoszony pisemnie.

§ 5. 1. Do wniosku o przyznanie górniczej renty starszej należy dołączyć:

- 1) wyciąg z aktu urodzenia lub wyciąg z dowodu osobistego, stwierdzający datę urodzenia pracownika, poświadczony przez organ rentowy lub zakład pracy przyjmujący wniosek;
- 2) dowody stwierdzające okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej (§§ 13 i 14);
- 3) zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające wysokość zarobków z ostatnich 12 miesięcy pracy górniczej lub równorzędnej albo z kolejnych 2 lat tej pracy dowolnie wybranych przez pracownika z okresu ostatnich 10 lat zatrudnienia przed zgłoszeniem wniosku o rentę;
- 4) oświadczenie podpisane przez zainteresowanego, czy:
 - a) pozostaje w zatrudnieniu albo wykonuje pracę na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, a jeżeli tak, to ponadto zaświadczenie zakładu pracy o charakterze pracy, wymiarze godzin pracy i wysokości wynagrodzenia;
 - b) jest posiadaczem, właścicielem lub użytkownikiem gospodarstwa rolnego, a jeżeli tak, to ponadto zaświadczenie organu finansowego prezydium powiatowej (miejskiej, dzielnicowej) rady narodowej o wysokości rocznego przychodu szacunkowego ustalonego dla wymiaru podatku gruntowego;
 - c) prowadzi zakład rzemieślniczy albo wykonuje pracę chałupniczą, przemysł domowy lub ludowy, albo pracuje w wolnym zawodzie, albo posiada inne źródła dochodu podlegające obowiązkowi opłacania podatków, a jeżeli tak, to ponadto zaświadczenie organu finansowego rady narodowej o wysokości dochodów z tych źródeł;

d) pobierał w ciągu ostatnich 3 miesięcy przed zgłoszeniem wniosku zasiłek z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa albo wynagrodzenie w czasie czasowej niezdolności do pracy, a jeżeli tak, to ponadto odpowiednie zaświadczenie zakładu pracy lub właściwego zarządu ubezpieczeń społecznych;

e) pobiera świadczenia rentowe — a jeżeli tak, to skąd.

2. Zainteresowany, który ukończył 55 lat życia, lecz nie ukończył jeszcze 60 lat życia i wykonuje nadal pracę wymienioną w art. 2 ust. 1 pkt 1—9 ustawy, zamiast dowodów, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a)—c), powinien dołączyć zaświadczenie zakładu pracy, stwierdzające charakter wykonywanej pracy.

§ 6. Do wniosku o górniczą rentę inwalidzką należy dołączyć:

- 1) wyciąg z aktu urodzenia lub wyciąg z dowodu osobistego stwierdzający datę urodzenia pracownika, poświadczony przez organ rentowy lub zakład pracy przyjmujący wniosek;
- 2) dowody stwierdzające okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej (§§ 13 i 14) albo odpis karty wypadku w zatrudnieniu, jeżeli wniosek dotyczy renty inwalidzkiej z tytułu tego wypadku;
- 3) zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające wysokość zarobków z ostatnich 12 miesięcy pracy górniczej lub równorzędnej albo z kolejnych 2 lat tej pracy, dowolnie wybranych przez pracownika z okresu ostatnich 10 lat zatrudnienia przed zgłoszeniem wniosku o rentę;
- 4) zaświadczenie o stanie zdrowia, wystawione przez zakład społeczny służby zdrowia;
- 5) zaświadczenie zakładu pracy o rodzaju wykonywanej pracy, warunkach pracy oraz wymiarze godzin pracy, jeżeli zainteresowany pozostaje w zatrudnieniu;
- 6) dowody, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4.

§ 7. Do wniosku o górniczą rentę wdowią należy dołączyć:

- 1) wyciąg z aktu urodzenia zmarłego pracownika;
- 2) wyciąg z aktu zgonu zmarłego pracownika;
- 3) wyciąg z aktu małżeństwa, wydany po śmierci męża;
- 4) wyciąg z aktu urodzenia lub wyciąg z dowodu osobistego wdowy, stwierdzający datę jej urodzenia, poświadczony przez organ rentowy lub zakład pracy przyjmujący wniosek;
- 5) dowody, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4;
- 6) dowody stwierdzające okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą oraz okresy zaliczalne do pracy górniczej zmarłego lub odpis karty wypadku w zatrudnieniu, jeżeli śmierć pracownika była następstwem wypadku w zatrudnieniu, albo odpis decyzji przyznającej rentę lub odcinek ostatniego przekazu pocztowego, którym przesłano rentę, jeżeli zmarły był rencistą;
- 7) zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające wysokość zarobków zmarłego pracownika z ostatnich 12 miesięcy pracy górniczej lub równorzędnej albo z kolejnych 2 lat tej pracy dowolnie wybranych z okresu ostatnich 10 lat zatrudnienia przed śmiercią, jeżeli zmarły pracownik nie pobierał renty lub jeżeli był zatrudniony przy pracach górniczych lub równorzędnych po przyznaniu renty i zarobki osiągnięte po przyznaniu renty były wyższe niż zarobki stanowiące podstawę wymiaru jego renty.

§ 8. 1. Jeżeli równocześnie z wnioskiem o przyznanie górniczej renty wdowiej zgłaszany jest wniosek o przyznanie renty rodzinnej z dekretu dla dzieci własnych, przysposobionych lub pasierbów, należy dołączyć:

- 1) wyciąg z aktu urodzenia dzieci;
- 2) zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły dzieci, które ukończyły 16 lat,

3) oświadczenie wdowy lub opiekuna dzieci stwierdzające, czy dzieci korzystają ze świadczeń z funduszków publicznych (stypendia, przebywanie w zakładach opiekuńczych lub wychowawczych).

2. Jeżeli po zmarłym pozostały dzieci obce wzięte przez niego na wychowanie albo wychowywane przez niego wnuki lub rodzeństwo, poza dowodami, o których mowa w ust. 1, należy dołączyć również oświadczenie wdowy lub opiekuna stwierdzające:

- 1) od kiedy dzieci zostały wzięte na wychowanie i utrzymanie przez zmarłego pracownika,
- 2) czy rodzice dzieci żyją, a jeżeli chociaż jedno z rodziców żyje, to dlaczego nie może zapewnić im utrzymania, lub zamiast oświadczenia stwierdzającego tę okoliczność postanowienie sądu stwierdzające, że zmarły był ustanowiony przez sąd opiekunem dzieci wziętych przez niego na wychowanie i utrzymanie.

§ 9. Jeżeli równocześnie z wnioskiem o przyznanie górniczej renty wdowiej zgłoszony jest wniosek o przyznanie renty rodzinnej z dekretu dla rodziców, należy dołączyć:

- 1) wyciągi z aktu urodzenia lub wyciągi z dowodów osobistych rodziców stwierdzające datę ich urodzenia, poświadczone przez organ rentowy lub zakład pracy przyjmujący wniosek;
- 2) oświadczenie rodziców, że pozostawali na utrzymaniu zmarłego i na czym to utrzymywanie polegało;
- 3) zaświadczenie o stanie zdrowia, wystawione przez zakład społeczny służby zdrowia, jeżeli rodzice nie osiągnęli wieku: kobieta — 55 lat, mężczyzna — 65 lat, ani nie wychowują dziecka w wieku do lat 8 uprawnionego do renty rodzinnej;
- 4) dowody, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 4, dotyczące rodziców.

§ 10. Do wniosku o dodatki do renty należy dołączyć:

- 1) jeżeli zainteresowany ubiega się o dodatek dla dzieci:
 - a) wyciąg z aktu urodzenia dzieci,
 - b) zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły dzieci, które ukończyły 16 lat,
 - c) oświadczenie stwierdzające, czy dzieci pobierają renty, zasiłki rodzinne lub dodatki z innych tytułów oraz czy dzieci korzystają ze świadczeń z funduszków publicznych (stypendia, przebywanie w zakładach opiekuńczych lub wychowawczych);
- 2) jeżeli zainteresowany ubiega się o dodatek dla żony:
 - a) dowód zawarcia małżeństwa,
 - b) wyciąg z aktu urodzenia lub dowodu osobistego żony stwierdzający datę jej urodzenia, a jeżeli nie ukończyła ona 50 lat i nie wychowuje dzieci uprawnionych do dodatku — zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia o jej stanie zdrowia lub że jest w dziewiątym miesiącu ciąży,
 - c) oświadczenie podpisane przez zainteresowanego i jego żonę, stwierdzające, że żona nie pobiera renty, nie pozostaje w zatrudnieniu ani nie posiada dochodów z innych źródeł, lecz pozostaje na wyłącznym utrzymaniu zainteresowanego;
- 3) jeżeli zainteresowany ubiega się o dodatek dla pracownika nauki — zaświadczenie wydane przez właściwą władzę, stwierdzające, że zainteresowany jest pracownikiem nauki;
- 4) jeżeli zainteresowany ubiega się o dodatek za odznaczenie uprawniające do dodatku do renty — dowód stwierdzający nadanie odznaczenia.

§ 11. 1. Do wniosku o zasiłek pogrzebowy w razie śmierci rencisty należy dołączyć:

- 1) wyciąg z aktu zgonu;
- 2) decyzję rentową oraz odcinek ostatniego przekazu pocztowego, którym przekazano rentę;

- 3) rachunek kosztów pogrzebu wystawiony na nazwisko osoby zgłaszającej wniosek o zasiłek pogrzebowy;
- 4) zaświadczenie zakładu pracy stwierdzające, czy i w jakiej wysokości przysługuje zasiłek pogrzebowy również z tytułu zatrudnienia i czy zasiłek taki został już pobrany, jeżeli zmarły rencista był ostatnio zatrudniony.

2. Do wniosku o zasiłek pogrzebowy w razie śmierci małżonka, rodziców, dzieci, wnuków lub rodzeństwa rencisty pobierającego rentę z tytułu własnej pracy należy poza dowodami wymienionymi w ust. 1 dołączyć oświadczenie, że zmarła osoba w chwili śmierci pozostawała na utrzymaniu rencisty.

3. W przypadkach szczególnych organ rentowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania może wypłacić zaliczkę na zasiłek pogrzebowy przyjmując zamiast rachunku kosztów pogrzebu (ust. 1 pkt 3) oświadczenie osoby, która poniosła lub ponosi koszty pogrzebu, jeżeli osoba ta jest jednym z członków rodziny wymienionych w §§ 7—9; w przypadkach takich ostatecznego ustalenia wysokości zasiłku dokonuje organ rentowy właściwy do wypłaty renty (§ 17 pkt 1) po przedstawieniu rachunków kosztów pogrzebu.

§ 12. 1. Dowody powinny być dołączone do wniosku w oryginale albo w odpisach notarialnie uwierzytelionych, z tym że zeznania świadków — tylko w oryginale.

2. Zainteresowany może zastrzec sobie zwrot złożonych w oryginale dowodów. W tym celu powinien złożyć wraz z oryginalnym dowodem dwa odpisy. Zgodność odpisu z oryginałem potwierdza organ rentowy przyznający rentę (§ 17), zwracając zainteresowanemu jeden odpis. Oryginał zwraca się zainteresowanemu po wydaniu decyzji.

Rozdział 2.

Udowadnianie okresów zatrudnienia.

§ 13. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą (art. 2 ustawy) oraz okresy pobierania zasiłku z ubezpieczenia społecznego z powodu choroby lub macierzyństwa są pisemne zaświadczenia zakładu pracy. Udowadnianie tych okresów zeznaniami świadków jest dopuszczalne tylko wówczas, gdy zakład pracy nie posiada ewidencji obejmującej te okresy. Zeznania świadków powinny być dołączone do wniosku przez zainteresowanego.

§ 14. 1. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zaliczalne do okresów pracy górniczej (art. 3 ustawy) są pisemne zaświadczenia właściwych władz, urzędów i organizacji, a w szczególności:

- 1) okresy nauki w szkole, do której pracownik skierowany został przez zakład pracy, okresy nauki w szkołach wyższych oraz okresy aspirantury naukowej — zaświadczenia właściwych władz szkolnych;
- 2) okresy służby w Wojsku Polskim, w polskich formacjach wojskowych za granicą oraz służby pełnionej w armiach sojuszniczych w okresie wojny 1939—1945 lub pobytu w niewoli — zaświadczenia właściwych władz wojskowych;
- 3) okresy pobytu w niemieckich obozach koncentracyjnych i obozach pracy przymusowej w czasie od dnia 1 września 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r. — zaświadczenie Związku Bojowników o Wolność i Demokrację lub inne zaświadczenia stwierdzające te okoliczności;
- 4) okresy służby w oddziałach, które prowadziły walkę z hitlerowskim okupantem, oraz okresy służby w wojskowych oddziałach ludowych w czasie wojny domowej w Hiszpanii — zaświadczenie Zarządu Głównego Związku Bojowników o Wolność i Demokrację lub inny dowód zaopiniowany przez ten Związek;

- 5) okresy działalności rewolucyjnej oraz okresy pobytu w więzieniach i obozach odosobnienia za działalność rewolucyjną — zaświadczenie władzy naczelnej właściwej partii politycznej;
- 6) okresy bezrobocia przed wyzwoleniem — dokumenty potwierdzające te okresy;
- 7) okresy służby z poboru w charakterze szeregowca lub niezawodowego podoficera w armii niemieckiej w okresie wojny 1939—1945 — niemieckie dokumenty wojskowe.

2. W razie braku dowodów pisemnych lub jeżeli istnieją tylko pisemne dowody częściowe, okresy wymienione w ust. 1 pkt 1—3 mogą być stwierdzone zeznaniami świadków; zeznania tych świadków powinny być dołączone do wniosku przez zainteresowanego.

Rozdział 3.

Obowiązki zakładów pracy.

§ 15. 1. Zakład pracy obowiązany jest przyjmować wnioski o renty (§ 2 ust. 2), dołączać do tych wniosków odpowiednie dowody (§§ 5—13), oraz przekazywać wnioski wraz z dowodami do organów rentowych właściwych przydiów rad narodowych (§ 17 pkt 1) Wykonywanie czynności związanych z powyższymi obowiązkami zakład pracy zleca odpowiedniemu pracownikowi, zwanemu dalej „zakładowym referentem rentowym”.

2. Do obowiązków zakładowego referenta rentowego należy w szczególności:

- 1) informowanie zainteresowanych o warunkach wymaganych do uzyskania renty oraz wydawanie bezpłatnie druków, ułatwiających zainteresowanym zgłaszanie wniosków;
- 2) przyjmowanie wniosków i spisywanie ich na ustalonych formularzach;
- 3) przedstawianie wniosków w dniu ich przyjęcia pracownikowi wyznaczonemu przez zakład pracy do przyjmowania korespondencji w celu zaopatrzenia wniosków w pieczęć zakładu pracy z datą wpływu;
- 4) prowadzenie rejestru według wzoru podanego w załączniku do niniejszego zarządzenia;
- 5) uzyskiwanie z odpowiednich komórek zakładu pracy zaświadczeń stwierdzających okresy pracy górniczej, pracy równorzędnej z pracą górniczą, okresy zaliczalne do pracy górniczej, okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego oraz zaświadczeń stwierdzających wysokość zarobków zainteresowanego; treść tych zaświadczeń powinna być podana do wiadomości zainteresowanego;
- 6) udzielanie zainteresowanemu pomocy w uzyskaniu dowodów spoza zakładu pracy;
- 7) dołączanie do wniosków dowodów uzyskanych z zakładu pracy (pkt 5) oraz dowodów dostarczonych przez zainteresowanego (zeznania świadków, dowody dotyczące daty urodzenia itp.);
- 8) przysyłanie wniosków wraz z dołączonymi dowodami do organów rentowych określonych w § 17 pkt 1 nie później niż w ciągu 3 dni od uzyskania ostatniego dowodu lub od upływu terminu określonego w ust. 3.

3. Jeżeli zainteresowany nie przedstawił wymaganych dowodów, z wyjątkiem dowodów określonych w ust. 2 pkt 5, zakładowy referent rentowy wyznacza zainteresowanemu jednomiesięczny termin do przedstawienia tych dowodów. W razie niedostarczenia dowodów w wyznaczonym terminie zakładowy referent rentowy przesyła wniosek do organu określonego w ust. 2 pkt 8 i poucza zainteresowanego, że brakujące dowody powinien przesłać do tego organu rentowego.

